WWF
Lintulahdenkatu 10
00500 HELSINKI

Puh: (09) 7740 100
Faksi: (09) 7740 2139
www.wwf.fi, www.panda.org

for a living planet®

Eduskunta
Ympäristövaliokunta

Asia: E 84/2020 vp Valtioneuvoston selvitys: Euroopan komission tiedonanto Vuoteen 2030 ulottuvasta biodiversiteettistrategiasta - Luonto takaisin osaksi elämäämme

17.9.2020

WWF Suomen kirjallinen lausunto vuoteen 2030 ulottuvasta EU:n biodiversiteettistrategiasta

EU:n biodiversiteettistrategia on hyvin tärkeä luonnon monimuotoisuuden ja toimivien ekosysteemien suojelun kannalta. Meidän on annettava luonnolle tilaa, jota se tarvitsee terveiden ja joustavien yhteiskuntien luomiseksi. Strategian tavoitteena on toimia kompassina ja kehyksenä EU:n vihreän talouden siirtymälle. Strategian vahvuutena onkin koko yhteiskunnan kattava lähestymistapa.

Kuten strategiassa todetaan, luonnon monimuotoisuutta koskeva kriisi ja ilmastokriisi liittyvät erottamattomasti toisiinsa. Ilmastonmuutos nopeuttaa luonnon tuhoutumista, ja luonnontilan pieneneminen ja luonnon kestämätön käyttö ovat puolestaan keskeisiä ilmastonmuutoksen edistäjiä.

Strategiassa todetaan myös, että meillä on suuri tarve nopeille, kunnianhimoisilla ja muutosta aikaansaaville toimille, jotta voimme torjua biologisen monimuotoisuuden heikkenemistä. EU:n tuleekin strategian mukaisesti olla edelläkävijä YK:n luonnon monimuotoisuutta koskevan yleissopimuksen 15. osapuolikokouksessa.

Vuoteen 2030 ulottuvassa EU:n biodiversiteettistrategiassa esitetyt selkeät tavoitteet muun muassa alueiden suojelusta ja ennallistamisesta ovat erittäin kannatettavia, tarpeellisia ja kiireellisiä, sillä luonnon monimuotoisuuden köyhtymistä ei ole saatu asetetuista tavoitteista huolimatta pysäytettyä. Tavoitteisiin pääsemiseksi tarvitaan siten huomattavasti aikaisempaa enemmän kunnianhimoa ja sitovuutta.

WWF on kannattanut ja tukenut useimpia strategian esityksiä, mutta esittänyt myös kehityskohteita[1]. On hyvin tärkeää, että Suomi tukee komission esittämiä tavoitteita, kuten lausunnolla olevassa perustelumuistiossa pääosin tehdäänkin.

WWF tukee erityisesti Suomen kantaa siitä, että strategian toimeenpanon lähtökohtana tulee olla lintu- ja luonto-, vesipuite-, tulva- ja meristrategiadirektiivien täysimääräisen täytäntöönpanon

[1] https://d3bzkjkd62gi12.cloudfront.net/downloads/assessment_of_the_2030_eu_biodiversity_strategy_wwf_eu.pdf

varmistaminen, joka edellyttää näiden sisällyttämisen vahvemmin osaksi kaikkia politiikkasektoreita kuten metsäpolitiikka, maankäyttö ja rakentaminen sekä EU:n yhteinen maatalous-, energia- ja kalastuspolitiikka.

Perustelumuistiossa esitetty huomio, että luonnon monimuotoisuuskadon pysäyttämiseksi on kiinnitettävä erityisesti huomiota luonnon kantokykyä heikentäviin taustasyihin (luonnonvarojen ylihyödyntäminen, muutokset maa- ja merialueiden käytössä, ilmastonmuutos, saastuminen sekä haitalliset vieraslajit) on äärimmäisen tärkeä. Komissio ei kuitenkaan viittaa strategiassaan lainkaan kestämättömään tuotantoon ja kulutukseen osasyinä heikkenemiseen ja EU:n ekologiseen jalanjälkeen.

WWF Suomi haluaa nostaa esiin erityisesti seuraavat kohdat EU:n biodiversiteettistrategiassa ja Suomen kannassa siihen:

LUONNON MONIMUOTOISUUDEN SUOJELU

WWF tukee vahvasti Suomen kantoja, joiden mukaan Suomi:

- pitää EU-tason 30 % suojelupinta-alatavoitetta sekä maa- että merialueilla tervetulleena
- tukee alueiden tiukalle suojelulle esitettyä EU-laajuista 10 % tavoitetta
- pitää tärkeänä, että, suojelualueet kattavat luonnonmaantieteellisesti edustavasti ja alueellisesti tasapainoisesti elinympäristöjä maalla, merellä ja vesialueilla, ja että alueiden suojelumääräykset ja hoito turvaavat suojeltujen luontoarvojen säilymisen.

WWF:n mielestä strategiaan sisältyvä linjaus, että jäsenvaltioiden on vuoden 2023 loppuun mennessä osoitettava edistyneensä merkittävästi uusien suojelualueiden lainmukaisessa nimeämisessä ja ekologisten käytävien integroimisessa, ja että komissio arvioi tämän perusteella vuoteen 2024 mennessä, onko EU saavuttamassa vuoden 2030 tavoitteensa vai tarvitaanko vahvempia toimia, kuten EU:n lainsäädäntöä, on oleellisen tärkeä osa tätä kokonaisuutta.

Metsät

WWF tukee vahvasti Suomen kantaa, jonka mukaan metsäluonnon monimuotoisuuden kannalta olisi perusteltua – kuten strategiassa linjataan – suojella jäljellä olevat luonnonmetsät. Kohteena olevien luonnonmetsien (”*primary and old-growth forests*”) kriteerien määrittely tulee tehdä perustuen parhaaseen luonnonsuojelubiologiseen tietoon, ja koskien kutakin luonnonmaantieteellistä aluetta erikseen.

WWF tukee vahvasti myös komission ehdotusta laillisesti sitovista tavoitteista elinympäristöjen tilan parantamisessa.

Meret ja sisävedet

WWF kannattaa kaikkia EU:n biodiversiteettistrategiassa esitettyjä tavoitteita merien ja sisävesien ennallistamisen osalta, ja pitää Suomen näitä tukevaa kantaa pääosin kiitettävänä.

Koska Suomen kanta nostaa tämänkin osalta esiin EU:n direktiivien, kuten vesipuitedirektiivin, toimeenpanon tärkeyden, voisi näin ollen olla Suomelle luontevaa pyrkiä jopa nostamaan kunnianhimoa tiettyjen yksityiskohtaisempien määrätavoitteiden osalta. Suomen kantaan olisi hyvä lisätä huomio siitä, kuinka komission esitys 25 000 jokikilometrin avaaminen vapaaksi vaellusesteistä on kunnianhimottomampi kuin EU:n vesipuitedirektiivin vaatimustaso, ja että jäsenvaltiona olisimme tässä teemassa valmiita vaativampiinkin vähimmäistavoitteisiin biodiversiteettistrategian puitteissa. Tämä olisi mahdollisesti tärkeä signaali erityisesti siinä tapauksessa, että osa jäsenvaltioista pitäisi strategiassa esitettyä tavoitetta liiallisena. Perusteluna Suomi voisi tarvittaessa esittää muutamien viime vuosien aikana maassamme jo avatut vapaan vaelluksen kilometrit, joiden vuosikohtainen kertymä on monikertainen biodiversiteettistrategian esittämään vauhtiin.

Edelliseen liittyen komissio esittää teknistä tukea tarjottavaksi jäsenvaltioille patojen purun osalta vasta vuodesta 2023 eteenpäin. Suomen kannassa tulisi nostaa esiin se, että tätä tukea tulisi ehdottomasti olla saatavilla jo 2021. Näin varmistettaisiin patojen purun saaminen mukaan jäsenvaltioiden toimenpiteisiin vesienhoidon viimeiselle suunnitelmakaudelle 2022–2027.

WWF ehdottaa Suomen nostavan kannassaan esiin myös vaatimuksen biodiversiteettistrategiaan lisättävästä tavoitteesta ajaa alas vesien tilaa heikentävät haitalliset tuet, esimerkkinä edelleen useimmissa maissa jatkuva vesivoimarakentamisen tukeminen ja yhteisen maatalouspolitiikan vesien tilaa heikentävät tuet (jotka on kuvattu komission tilaamassa selvityksessä ’Impact of the CAP on water’, GEIE 2019). Perusteluissa Suomi voisi käyttää esimerkkinä omaa politiikkamuutostaan, jossa vesivoimatukien sijaan olemme valtiona siirtyneet tukemaan sen sijaan patojen purkua ja vaellusesteiden ohittamista ja uomien luonnonmukaistamista.

Yhteiskunta ja yritykset

Suomen kantaan tulisi lisätä maininta siitä, että Suomi tukee komission suunnitelmaa yritysten kestävää hallinnointia koskevasta lainsäädännöstä, joka käsittelee ihmisoikeuksiin ja ympäristöön liittyvää huolellisuusvelvoitetta taloudellisissa arvoketjuissa. Lakisääteisen huolellisuusvelvoitteen säätäminen on välttämätöntä, jotta liiketoiminnan aiheuttamien ympäristöriskien tunnistaminen, arviointi ja systemaattinen vähentäminen valtavirtaistuvat elinkeinoelämässä. Marinin hallituksen hallitusohjelmassa on kirjaus tällaisesta huolellisuusvelvoitteeseen perustuvasta EU-tason yritysvastuulaista ja sen edellytyksien selvittämisestä.

Kansainväliset asiat

Suomi nostaa erinomaisesti esille globaalin metsäkadon ja metsien tilan heikkenemisen merkityksen luonnon monimuotoisuuden suojelussa, Suomen sitoutumisen metsäkadon pysäyttämiseen ja heikentyneiden elinympäristöjen ennallistamiseen maailmanlaajuisesti sekä

tuotteiden toimitusketjujen läpinäkyvyyden lisäämiseen haitallisten vaikutusten vähentämiseksi. Toivottavasti tämä sitoumus konkretisoituu valmisteilla olevissa ylivaalikautisissa kehityspoliittisissa linjauksissa. Suomi ei kuitenkaan nosta kannassa esille biodiversiteettirahoituksen nostamisen tärkeyttä strategian toimeenpanossa mukaan lukien ympäristölle haitallisten tukien lopettaminen. WWF:n mielestä EU:n biodiversiteettistrategiassa ja Suomen kannassa tulisi nostaa voimakkaammin esille biodiversiteetin suojelun ja ihmisoikeuksien välinen yhteys.

Jari Luukkonen
suojelujohtaja
WWF Suomi

Petteri Tolvanen
ohjelmapäällikkö
WWF Suomi